

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2022-974

17.11.2022

Protector Forsikring ASA

Ulykke

Motorsykel – død - grov uaktsomhet – deltakelse i forbrytelse – avkortning – uten ugrunnet opphold - fal. §§ 13-6, 13-9 og 13-13.

Forsikrede omkom i en motorsykelulykke i 2018. Forsikrede var på tidspunktet for ulykken påvirket av alkohol og rusmidler, motorsykkelen hadde for høy fart og forsikrede brukte ikke hjelm. Motorsykkelen var ikke godkjent som kjøretøy, og ikke forsikret. Det var uklart om forsikrede var fører eller passasjer. Forsikrede etterlot seg en samboer og et ufødt barn. Selskapet brukte over ett år fra det hadde kunnskap om de berettigede til det varslet om avkortning. Saken reiste spørsmål om unntak for deltakelse i en forbrytelse kom til anvendelse, om forsikrede hadde opptrådt grovt uaktsomt og i tilfelle avkortningens størrelse, samt om selskapet hadde reklamert i tide. Nemnda bemerket at unntaket for deltakelse i forbrytelse er av en slik karakter at det måtte inntas i forsikringsbeviset, jf. fal. § 13-6. Unntaket var ikke inntatt og kom derfor ikke til anvendelse. Etter en konkret vurdering fant nemnda videre at forsikrede hadde opptrådt grovt uaktsomt, og avkortningen kunne settes til hhv. 10 % for barnet og 25 % for samboeren. Etter nemndas syn hadde selskapets tidsbruk i saken samlet sett vært unødvendig lang, og nemnda fant etter en konkret vurdering at beskjed ikke var gitt innen fristen. Den omstendighet at ulykkesforsikringen var sekundær medførte ikke at selskapet ikke behøvde å igangsette saksbehandling, og etterspørre politidokumentene. Klagerne ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede omkom i en trafikkulykke med motorsykel 19.7.18. Han var gjennom sin arbeidsgiver omfattet av en personalforsikring med dekning for dødsfallserstatning til etterlatte. De etterlatte er forsikredes samboer og på tidspunktet for ulykkens hans ufødte barn.

Arbeidsgiver meldte inn dødsfallet til selskapet 13.8.18.

Det fremgikk av politiets påtegningsark 15.11.18 at:

Trafikkulykken inntraff natt til 19. juli 2018 kort tid før klokken 01:30. Den aktuelle natten har de to siktede, **A** (forsikrede, sekretariatets merknad) og **B**, kjørt motorsykel (...) på E-16 fra (...) sentrum og gjennom (...) tunellen. I veibanen like ved avkjøringen til (...), ble de to siktede funnet bevisstløse i veibanen. Begge dør på stedet som følge av skadene, se anmeldelse dok 02.

Kriminalteknikere fra politiet og ulykkegruppen hos Statens vegvesen rykket ut til stedet, og har gjennomført undersøkelser/sporsikring. I tillegg har politiet avhørt rundt ti personer, men etter vår kunnskap skal det ikke ha vært øyenvitner til ulykken. Etterforskingen har ikke avdekket hvem som var sjåfør og hvem som var passasjer. Telefon tilhørende B ble undersøkt manuelt av politiet på V., uten at det er funnet spor som antas å betyding for saken, se **dok 05,07**. Ytterligere gjennomgang av elektroniske spor er vurdert ikke å kunne bidra til oppklaring av saken. Undersøkelser vedrørende ATKboks like ved åstedet er uten resultat, se **dok 05,01**.

I følge *åstedsrapport* inntatt i **dok 13**, viser de kriminaltekniske undersøkelsene på stedet at motorsykkelen sannsynligvis har beveget seg på utsiden av vestgående kjørefelt, ved busslommen like etter avkjøringen til

(..). Sykkelen har sannsynligvis fortsatt i sidefeltet/vegskulderen i forlengelsen av busslommen. Fører av sykkelen har sannsynligvis mistet kontroll over kjøretøyet i dette området, slik at både A og B har falt av og sklidd bortover vegbanen og til slutt blitt liggende henholdsvis 59 og 72 meter fra starten på autovernet. Motorsykkelen har etter dette fortsatt mot venstre, krysset begge kjørefelt, støtt mot en trestolpe i autovernet på sørsiden av vegbanen, for deretter å bli kastet tilbake og havne i den posisjonen den er funnet.

Fra *Statens vegvesens rapport* av 05.11.2018 fremheves at SVV har gjennomført en simulering av ulykken ut fra spor på stedet. Hastigheten simuleres/beregnes til minst 114 km/t i området hvor sykkelen passerte en fotoboks like ved ulykkesstedet. Undersøkelsen av motorsykkelen avdekket flere tekniske mangler, men det er ikke funnet feil på sykkelen som direkte har medvirket til årsaken. Lufttrykket i dekkene var for lave, noe som kan føre til ustabilitet og "rulling" på sykkelen. Den kan være ustabil/vinglete, og SVV oppgir at sykkelen da kan være vanskelig å kontrollere særlig i høye hastigheter. Rapporten er inntatt i **dok 09,07**.

De avdøde ble obdusert ved *G. institutt*. Det konkluderes med at det synes rimelig å anta at dødsårsaken for B er knusningsskader i nakken og i høyre brysthule, der skadene i nakken har hatt størst betydning som dødsårsak. Skadens omfang kan tyde på at avdøde kan ha blitt kastet av en motorsykel i fart, men skadene kan ikke si noe sikkert om hvem som evt. har vært fører av motorsykkelen, se **dok 03,03** og **dok 03,05**. Blodprøveresultatet inntatt i **dok 03,05** viser at B var påvirket av etanol (1,34 promille), Zopiclon (0,2087 umol/l), THC (0,0405 umol/l) og Tramadol (2,9 umol/l). I følge rapporten kan påvirkningen ha hatt betydning for hendelsesforløpet.

For avdøde A synes det rimelig å anta at dødsårsaken er multiple knusningsskader, der skadene i hodet har hatt størst betydning som dødsårsak. Hodeskadene tyder på at avdøde ikke har hatt hjelm på hodet da skadene har inntruffet. Skadens omfang kan tyde på at avdøde kan ha blitt kastet av et kjøretøy/motorsykel i fart, men skadene kan ikke si noe sikkert om hendelsesforløpet, eller om hvem som evt. har vært fører av motorsykkelen, se **dok 03,04** og **dok 03,06**. Blodprøveresultatet inntatt i **dok 03,06** viser at A var påvirket av etanol (1,38 promille), Zopiclon (0,1668 umol/l), THC (0,0265 umol/l) og Tramadol (3,1 umol/l). I følge rapporten kan påvirkningen ha hatt betydning for hendelsesforløpet.

Saken foreslås henlagt på kode 064 – henlagt på grunn av mistenktes død.

Forsikrede i denne saken er A.

Det er også opplyst i vitneforklaringer at forsikrede og eier av motorsykel hadde vært sammen hele kvelden, og at de drakk alkohol sammen. Det fremgår også av vitneforklaring fra tidligere eier av motorsykkelen at den ikke var godkjent og ble solgt som reparasjonsobjekt til B. et par dager før ulykken. Verken forsikrede eller eier av motorsykkelen hadde gyldig førerkort for MC. Det fremgår av rapport fra Statens Vegvesen at motorsykkelen ikke var i forsvarlig kjøremessig stand, motorsykkelen var ikke forsikret, og forsikrede brukte ikke hjelm.

Saken ble henlagt 7.12.18 grunnet mistenktes død.

Selskapet har opplyst at det undersøkte om det forelå berettigede etter forsikringsavtalen, men konkluderte med at det ikke gjorde det.

Saken ble etter dette påklaget til Finansklagenemnda. Under saksbehandlingen i Finansklagenemnda endret selskapet standpunkt, og godkjente at klager og det ufødte barnet falt inn under forsikringen. Saken ble trukket fra videre behandling i Finansklagenemnda 17.10.19.

Selskapet har opplyst at det etter dette vurderte retten til erstatning etter bilansvarsloven. Av forsikringsvilkårene pkt. 9.9 fremgår det at:

Selskapet har rett til regress mot ansvarlig skadevolder eller tredje person for utbetalt erstatning, jf. lov om skadeserstatning § 3-7 nr. 3 og lov om yrkesskadeforsikring § 8.

Og av pkt. 9.6 fremgår det at:

Erstatninger som kan kreves under bilansvarsloven eller øvrig erstatningsrett, vil komme til fradrag krone for krone i erstatningsoppgjøret.

Videre følger det av "Regressavtale ved samtidig erstatningsplikt etter bilansvarsloven, Lov om yrkesskadeerstatning og personalforsikringer" at det er det ansvarlige bilansvarsforsikringsselskapet som skal behandle saken og forestå oppgjøret.

Motorsykkelen til forsikrede var uforsikret. Det var derfor ikke noe forsikringsselskap å rette kravet mot. Selskapet anbefalte de etterlatte å melde saken til Trafikkforsikringsforeningen. Da de etterlatte ikke hadde opplysninger om motorsykkelen, innhentet selskapet politidokumenter for nærmere opplysninger om kjøretøyet og ulykkeshendelsen.

Selskapet sendte anmodning om politidokumenter i brev av 8.5.20. Selskapet sendte deretter en påminnelse i e-post 19.6.20 og ny anmodning 27.8.20. Deretter ringte selskapet politidistriktet som hadde saken 30.9.20, og sendte e-post og ringte 1.10.20. Selskapet mottok politidokumentene 2.10.20.

Selskapet varslet etter dette avkortning i brev av 2.12.20:

Vi har nå mottatt og gjennomgått politidokumentasjon.

Skyldes forsikringstilfellet eller økning av skadens omfang at sikrede har vært grovt uaktsom, kan Selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om forsikrede var i selvforskyldt rus, hvilken virkning nedsettelse eller bortfall av selskapets ansvar vil få for den som har krav på forsikringen eller for andre personer som er økonomisk avhengig av ham/henne og forholdene ellers, jf forsikringsavtaleloven § 13-9.

Selskapet varslar med dette om avkortning i erstatning jf forsikringsavtaleloven § 13-9.

Deretter påberopte selskapet seg unntaket i forsikringsvilkårene som gjaldt unntak for "Skade ved deltakelse i slagsmål eller forbrytelser". Selskapet avslo krav om utbetaling under dødsfallserstatning i brev av 5.1.21.

Klager sendte inn klage på selskapets avgjørelse til Finansklagenemnda 5.7.21.

Klagerne har i det vesentlige anført at selskapet har brutt fal. § 13-13 om plikten til rettidig – dvs. uten ugrunnet opphold - å meddele at de vil avslå forsikringsdekningen overfor de gjenlevende. Det tok nesten 2,5 år etter innsendt skademelding før avslaget ble meddelt og selskapet har ikke oppfylt sin aktivitetsplikt.

Selskapets anførsel om deltagelse i forbrytelse er problematisk og impliserer ikke bare ulovlig kjøring samt påvirkning av etanol og andre rusmidler, men også i realiteten at forsikrede har medvirket til eller forårsaket uaktsomt drap.

Det følger av fal. § 10-3 at bestemmelsene i del B i forsikringsavtaleloven ikke kan fravikes til skade for den som utleder rett mot selskapet etter forsikringsavtalen. Selskapet kan ikke ta generelle forbehold som knytter virkninger til at forsikrede har deltatt i "forbrytelse" eller kjørt i påvirket tilstand, slik selskapet har gjort i denne saken, jf. fal. § 13-6. Ved slik alvorlig og stigmatiserende beskyldning om deltagelse i en forbrytelse gjelder et skjerpet beviskrav som i sivilretten tangerer opp mot strafferettslig bevisbyrde, dvs. at det må foreligge klar eller sterk grad av sannsynlighet slik det følger av rettspraksis. Selskapets bevisbyrde er ikke oppfylt.

Det foreligger ikke bevis for at forsikrede var fører av motorsykkelen. Det er mer sannsynlig at han var baksetepassasjer på motorsykkelen, med liten mulighet til å påvirke kjøringen.

Rettsmedisineren har konkludert med at påvirkning "*kan ha hatt betydning*", noe som tilsier at det ikke er sannsynlighetsovervekt for at eventuell påvirkning har hatt betydning for hendelsesforløpet, som uansett kun kommer til anvendelse dersom forsikrede beviselig var fører av motorsykkelen. Dette kommer uansett ikke til anvendelse under vilkårenes pkt. 6.7.1.13 om

"forbrytelse", men skal rubriseres under vilkårenes pkt. 6.7.1.10, jf. fal. § 13-9, om eventuell grov uaktsomhet.

Det er heller ikke ført bevis for at forsikrede kunne ha kjent til at eier ikke hadde førerkort eller kjørte i påvirket tilstand. At eier og fører har kjørt for fort, dvs. brutt fartsgrensen, kan ikke en passasjer på en motorsykkel utøve noen kontroll med.

Det gjøres gjeldende at de gjenlevende har krav under dødsfallforsikringen og at selskapet erstatter de etterlattes utgifter til juridisk bistand.

Selskapet har i det vesentlige anført at klager ikke har krav på utbetaling under forsikringen.

Primært anføres det at hendelsen faller inn under unntaket "Skade ved deltakelse i slagsmål eller forbrytelser", jf. forsikringsvilkårenes pkt. 6.7.1.13. Forsikrede var enten fører av motorsykkelen eller passasjer som satt på med beruset sjåfør som han visste hadde inntatt alkohol og rusmidler. Forsikrede brukte ikke hjelm. Begrensningen i forsikringsvilkårene knyttet til skade ved deltakelse i forbrytelse er et objektivt dekningsunntak. Forsikringen gjelder ikke den risikoen man har eksponert seg for. Hendelsen og skaden vil da ikke være omfattet av forsikringen, og vil således ikke utløse rett til erstatning verken overfor skadelidte eller andre som utleder sin rett til erstatning fra vedkommende som er omfattet av forsikringsavtalen. Selskapet kan ikke se at det er oppstilt et krav om at slike unntak skal spesifiseres i forsikringsbeviset, jf. fal. § 2-2. Siden hendelsen ikke faller inn under forsikringen kommer heller ikke fal. § 13-13 til anvendelse.

Subsidiært anføres det at forsikrede har opptrådt grovt uaktsomt, og skyldgraden, handlingens objektive grovhet og selvforskyldt rus gir grunnlag for 100 % avkortning av erstatningen, jf. forsikringsvilkårene 6.7.1.10. Det anføres at det er forskjellige hensyn som gjør seg gjeldende avhengig av om man er på erstatningsrettens område, hvor det er et lovbestemt ansvar som er forsikret, og på forsikringsrettens område, som i stor grad er frivillige forsikringer for en økonomisk risiko. Videre vil spørsmålet om skylddifferanse ha stor betydning etter bilansvarsloven § 7, mens dette ikke gjelder tilsvarende i forsikringsretten.

Atter subsidiært påpeker selskapet at det er av den oppfatning at skaden faller inn under bilansvarsloven, og at dette er det primære ansvaret. Selskapet er kjent med at motorsykkelen var uforsikret, og krav om erstatning må således fremmes overfor Trafikkforsikringsforeningen (TFF). Fritidsulykkeforsikringen er sekundær og det er i forsikringsvilkårene inntatt bestemmelser om full samordning og regress overfor ansvarlig skadevolder. Selskapet har tidligere oppfordret de etterlatte til å melde saken til TFF.

Til slutt anføres det at selskapet har overholdt gjeldende frister i forsikringsavtaleloven § 13-13, og at bestemmelsen ikke kommer til anvendelse i de tilfeller der selskapet anfører ovennevnte unntak.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder krav om dødsfallerstatningen etter at forsikrede døde i forbindelse med en motorsykkelulykke. Spørsmålet er om unntak i forsikringsvilkårene kommer til anvendelse, om forsikrede har opptrådt grovt uaktsomt og i tilfelle om erstatningen kan avkortes, og om selskapet har reklamert i tide jf. fal. § 13-13.

Det følger av forsikringsavtalen at selskapet svarer for dødsfall som følge av en ulykkesskade som rammer forsikrede. Videre følger det under personalforsikringen at det er dekning for personskader påført i en fritidsulykke, herunder dødsfallerstatning til ektefelle/samboer og barn.

Nemnda vurderer først om unntaket i forsikringsvilkårene kommer til anvendelse.

Spørsmålet er om unntaket i forsikringsvilkårene pkt. 6.7.1 kommer til anvendelse selv om det ikke er inntatt i forsikringsbeviset.

Det fremgår av vilkårenes pkt. 6.7.1 at forsikringen ikke dekker:

6.7.1.13 Skade ved deltakelse i slagsmål eller forbrytelser.

I klagers sak har selskapet lagt til grunn at "forbrytelsen" som det anføres at avdøde skal ha deltatt i var "kjøring uten førerkort, kjøring over fartsgrense, samt kjøring i påvirket tilstand".

Nemnda har tidligere lagt til grunn at unntaket for deltakelse i forbrytelse er av en slik karakter at det reguleres av fal. § 13-6 og derfor må inntas i forsikringsbeviset, jf. AKN-2214.

I aktuelle sak er ikke unntaket om deltakelse i forbrytelse inntatt i forsikringsbeviset. Selskapet har heller ikke sannsynliggjort at forsikrede likevel var kjent med bestemmelsen. Konsekvensen av at unntaket ikke er inntatt i forsikringsbeviset, er at selskapet ikke kan påberope seg vilkårenes pkt. 6.7.1.13.

Spørsmålet blir etter dette om forsikrede grovt uaktsomt har fremkalt forsikringstilfellet, jf. fal. § 13-9. Fal. § 13-9 første ledd første punktum fastsetter at selskapets ansvar kan settes ned eller falle bort dersom den forsikrede "grovt uaktsomt" har "fremkalt forsikringstilfellet eller økt skadens omfang".

For at en handling eller unnlatelse skal anses som grovt uaktsom, må det etter rettspraksis foreligge et "markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Det må dreie seg om en opptreden som er sterkt klanderverdig, hvor vedkommende altså er vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet", jf. Rt-1989-1318. På grunn av den store risikoen for trafikkskader legges det generelt en streng aktsomhetsnorm til grunn ved kjøring med bil og motorsykel.

Det må også være årsakssammenheng mellom den grove uaktsomheten og forsikringstilfellet eller mellom den grove uaktsomheten og en økning av skadens omfang.

Selskapet har bevisbyrden for at vilkårene for avkortning er oppfylt, og det er i utgangspunktet tilstrekkelig med alminnelig sannsynlighetsovervekt, jf. HR-2016-2579-A, særlig avsnitt 33. I bevisvurderingen tillegger nemnda her som ellers tidsnære bevis størst vekt.

Nemnda tar først stilling til om forsikrede har utvist grov uaktsomhet. Forsikrede satt på eller kjørte selv en motorsykel i ruset tilstand uten hjelm og i for stor fart i forhold til fartsgrensen.

Etter nemndas syn innebærer det et "markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte" å kjøre selv i ruset tilstand eller sitte på med en sjåfør som er ruset. Blodprøveresultatet viste at forsikrede var påvirket av etanol (1,38 promille), Zopiclon (0,1668 umol/l), THC (0,0265 umol/l) og Tramadol (3,1 umol/l). Eier av motorsykkelen var påvirket av etanol (1,34 promille), Zopiclon (0,2087 umol/l), THC (0,0405 umol/l) og Tramadol (2,9 umol/l). Forsikrede og eier av motorsykel hadde vært sammen hele kvelden, og vitner har opplyst at de drakk alkohol sammen. Nemnda legger til grunn at forsikrede var klar over at eier av motorsykkelen hadde drukket alkohol, og at forsikrede tok en stor risiko ved å sette seg på motorsykkelen sammen med eier.

Forsikrede brukte ikke hjelm. Det har videre vært tale om svært høy hastighet. Simulering av ulykken beregnet at motorsykkelen holdt en fart på 114 km/t på ulykkesstedet hvor fartsgrensen er 70 km/t. Verken forsikrede eller eieren hadde gyldig førerkort for MC. Motorsykkelen var ikke forsikret og den var heller ikke et godkjent kjøretøy. Den var solgt som reparasjonsobjekt til eier et par dager før ulykken, og det foreligger rapport om at motorsykkelen ikke var i forsvarlig kjøremessig stand. På denne bakgrunn finner nemnda at forsikrede har opptrådt "sterkt klanderverdig" og er "vesentlig mer å klandre enn hvor det er tale om alminnelig uaktsomhet", jf.

Rt-1989-1318. Det er stor skaderisiko knyttet til kjøring av motorsykel under rus- og alkoholpåvirkning, og det er nemndas syn at det derfor må legges til grunn et særlig skjerpet aktsomhetskrav også for passasjerer, jf. FKN-2009-243.

Da ulykken fant sted i svært høy hastighet, ble forsikrede slengt av motorsykkelen og døde. Nemnda finner det klart at det er årsakssammenheng mellom forsikredes handlinger, kjøring på motorsykel i ruset tilstand, uten hjelm og i høy fart, og dødsfallet. Forsikredes opptreden forut for ulykken har etter nemndas syn også hatt betydning for skadens omfang. Risikoen for skade på egen person økte etter nemndas syn vesentlig ved at forsikrede ikke brukte hjelm og var ruspåvirket. Det er etter dette årsakssammenheng mellom dødsfallet og forsikredes manglende bruk av hjelm og kjøring i høy fart. I tillegg antas at ruspåvirkningen kan ha hatt betydning for hendelsesforløpet, jf. politiets påtegningsark.

Spørsmålet er etter dette om selskapet kan avkorte erstatningen med 100 % under dødsfallserstatning på bakgrunn av at forsikrede opptrådte grovt uaktsomt.

Etter fal. § 13-9 første ledd tredje punktum skal det legges vekt på "skyldgraden, skadeforløpet, om forsikrede var i selvforstyldt rus, hvilken virkning nedsettelse eller bortfall av foretakets ansvar vil få for den som har krav på forsikringen eller for andre personer som er økonomisk avhengige av ham eller henne og forholdene ellers."

Nemnda viser innledningsvis til Rt-2014-1192, der det skulle utmåles erstatning for forsørgertap til de etterlatte etter en trafikkulykke hvor bilføreren som omkom, var alkoholpåvirket. Høyesterett kom til at erstatningen skulle avkortes med 20 % på grunnlag av delvis identifikasjon mellom de etterlatte og føreren, jf. bilansvarsloven § 7 og skadeserstatningsloven § 5-1. Høyesterett fravek avgjørelsen i Rt-1997-149, der avkortningen i en tilsvarende sak ble satt til 50 %, og la særlig vekt på rettsutviklingen etter 1997.

I forsikredes sak var farten høy, han brukte ikke hjelm og var ruspåvirket, og han kjørte eller var passasjer på en motorsykel som ikke var godkjent og forsikret for kjøring. Dette taler for en viss størrelse på avkortning.

Forsikrede etterlot seg på tidspunktet for ulykken en samboer og et ufødt barn. Det er ikke opplyst at samboer var forsørget av forsikrede. Avkortningsprosenten settes lavt når det er tale om mindreårige barn som forsikrede har forsørgeransvaret for, jf. FinKN-2018-513. I tråd med praksis finner nemnda at avkortningen kan settes til 10 %. Hva gjelder forsikredes samboer, finner nemnda at avkortningsprosenten kan settes til 25 %.

Nemnda ser deretter på spørsmålet om selskapet har overholdt sin plikt til å si ifra om at det vil bruke sine rettigheter, jf. fal. § 13-13. Nemnda har ovenfor lagt til grunn at selskapet ikke kan påberope seg unntaket for forbrytelse, og fal. § 13-13 vurderes derfor kun i forhold til anførselen om avkortning på bakgrunn av grovt uaktsom fremkallelse av forsikringstilfellet.

Fal. § 13-13 første ledd fastsetter at selskapet, dersom det vil gjøre gjeldende at det er helt eller delvis fri for ansvar etter en av reglene i kapittel 13, skal gi forsikringstakeren eller den som er berettiget skriftlig beskjed om sitt standpunkt "uten ugrunnet opphold" etter at det ble kjent med det forhold som medfører at reglene kan anvendes. Forsømmer selskapet å gi slik beskjed, følger det av annet ledd at det mister retten til å påberope seg forholdet. Det er lagt til grunn i praksis at rettskilder knyttet til forståelsen av den tilsvarende bestemmelsen i fal. § 4-14, er av relevans for forståelsen av fal. § 13-13.

Slik nemnda forstår forarbeidene er formålet med reklamasjonsbestemmelsen å ivareta hensynet til sikrede og sikredes behov for å få klarhet hva selskapet vil påberope seg, jf. blant annet

merknadene til fal. § 4-14 i Ot.prp. nr. 49 (1988-1989) s. 72. Her er det presisert at "hensynet til sikre og det behov sikre må ha for å ha **klarhet i hva** selskapet vil påberope seg" innebærer at selskapet, der det har flere grunnlag å bygge avkortning på, må påberope alle aktuelle grunnlag innen fristen.

Det er presisert i forarbeidene at det ikke er nødvendig med "noen øyeblikkelig reklamasjon", men selskapet må få en "rimelig, kort tid til å vurdere om det vil påberope seg et forutsetningsbrudd som det er blitt kjent med", jf. NOU 1983:56 s. 96 og NOU 1987:24 s. 104.

Når det gjelder fristens utgangspunkt følger det av Rt-2013-1235 avsnitt 49 at:

... fristen etter omstendighetene kan starte å løpe selv om selskapet ikke har fullt kjennskap til alle forhold i saken som kan begrunne ansvarsfritak. En kvalifisert mistanke kan – slik jeg allerede har vært inne på – være nok. Jeg legger her stor vekt på at en annen forståelse vil gi selskapet bestemmende innflytelse på saksbehandlingstiden uten å komme i fare for å tape innsigelsesretten. En slik tolkning vil lett komme på kollisjonskurs med reklamasjonsreglenes formål. Hensynet til selskapet ivaretas i tilstrekkelig grad ved at det gis tid til å gjøre de undersøkelser som situasjonen krever etter at fristen har startet å løpe. Poenget med friststarten er å utløse en aktivitetsplikt i så måte.

Videre følger det av avsnitt 47 i samme dom at en iverksatt politietterforskning kan være fristutløsende, med den konsekvens at "selskapet fra det tidspunkt må følge opp saken og kunne treffe avgjørelse i forsikringsspørsmålet når etterforskningsresultatet foreligger".

I aktuelle sak ble dødsfallet meldt til selskapet 13.8.18. Saken var ferdig etterforsket 15.11.18, og ble henlagt 7.12.18. Selskapet avslo dekning 22.11.18 under henvisning til at det ikke forelå berettigede etter forsikringsavtalen og anbefalte at krav ble meldt under bilansvaret. Saken ble påklaget til Finansklagenemnda, men ble trukket da selskapet godkjente at klager og det ufødte barnet falt inn under forsikringen. Slik saken er opplyst synes det klart at selskapet senest 17.10.19 la til grunn at det fantes berettigede etter forsikringen. På dette tidspunktet er selskapet klar over at det har gått over et år siden kravet ble meldt. Videre har selskapet kunnskap om at det var tale om en singel motorsykkelulykke med to døde, og de må ha antatt at det hadde funnet sted en politietterforskning. På tross av disse forholdene tar ikke selskapet grep for å påskynde at relevante opplysninger bringes frem. Anmodning om politidokumenter i saken sendes først 8.5.20. Dette er etter nemndas syn i strid med selskapets aktivitetsplikt som utløses etter at klagerne har meldt inn krav under forsikringen.

Selskapet har forklart tidsbruken med at det i perioden fra oktober 2019 til mai 2020 var i kontakt med klager og informerte om at krav om erstatning måtte fremmes overfor Trafikkforsikringsforeningen (TFF). Fritidsulykkesforsikringen var sekundær og det var i forsikringsvilkårene inntatt bestemmelser om full samordning og regress ovenfor ansvarlig skadevolder. Etter nemndas syn kan ikke den omstendighet at ulykkesforsikringen var sekundær medføre at selskapet ikke behøvde å igangsette saksbehandling, og etterspørre politidokumentene. Bestemmelser om samordning og regress regulerer forholdet mellom selskapene.

Selskapets håndtering av saken fra den ble meldt høsten 2018 og frem til de mottok politidokumentene 2.10.20 taler etter nemndas syn med styrke for at selskapet ikke har overholdt sin plikt til å påskynde at relevante opplysninger bringes frem. Brevet selskapet deretter sender, to måneder etter at politidokumentene er mottatt, er heller ikke fristavbrytende, og det går så ytterligere en måned før avslag sendes. Samlet sett har tidsbruken i saken vært unødvendig lang, og nemnda finner etter en konkret vurdering at beskjed ikke er gitt innen fristen, jf. fal. § 13-13, uavhengig av om fristen først begynte å løpe da selskapet mottok politidokumentene 2.10.20. Det forhold at fristen etter fal. § 13-13 ikke begynner å løpe før selskapet har en kvalifisert mistanke,

kan etter nemndas syn ikke være til hinder for at det ved bedømmelsen av om fristen er overholdt, tar den samlede saksbehandlingstiden i betraktning. Dette er etter nemndas syn også i tråd med formålet bak reklamasjonsbestemmelsen.

Etter dette har selskapet mistet retten til å påberope seg at erstatningen må avkortes med hjemmel i fal. § 13-9.

Klagerne har fremmet krav om dekning av saksomkostninger. Kravet er ikke vurdert av selskapet. Da nemndas saksbehandling er etterfølgende, kan nemnda ikke ta stilling til kravet på nåværende tidspunkt.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Klagerne gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).